

POSTANOWIENIE

9 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 9 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko kuratorowi zmarłego D. D. – E. K.
z udziałem interwenienta ubocznego P. D.
o ustalenie ojcostwa,
na skutek skargi kasacyjnej P. D.
od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku
z 3 sierpnia 2022 r., II Ca 561/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od interwenienta ubocznego na rzecz powódki
240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

[D.R.]

UZASADNIENIE

Interwenient uboczny wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku z 3 sierpnia 2022 r. oddalającego jego apelację.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do następującego pytania:

czy zaniechanie zakomunikowania stronom (art. 235² § 2 k.p.c.) przez sąd, że pomija dowód z uwagi na to, że fakt, który miałby zostać tym dowodem wykazany, został już wcześniej udowodniony zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 *in fine* k.p.c. może być sanowane przez wskazanie podstawy prawnej dokonanego pominięcia w uzasadnieniu wyroku i otworzenie tym samym możliwości powoływania nowych faktów i dowodów w toku postępowania apelacyjnego (art. 381 k.p.c.), czy też zaniechanie to jest naruszeniem kwalifikowanym o charakterze nieusuwalnym, gdyż skutkuje ono tym, że strona jest pozbawiona możliwości wnoszenia wniosków o przeprowadzenie kontrdowodów w toku postępowania pierwszoinstancyjnego?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa i prawidłowej wykładni, jak również w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Natomiast nie jest to ogólnodostępny środek zaskarżenia orzeczeń, który umożliwia rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu uregulowana w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony tylko do zbadania przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Zatem nie służy merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący ma obowiązek wskazać i uzasadnić określoną przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W ten sposób ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że

skarga kasacyjna jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie tych przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione wyłącznie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie będzie instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. W związku z tym nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest zaś rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się do kwestionowania ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie. Powyższe należy uznać za niedopuszczalne, gdyż fakty ustalone przez sąd drugiej instancji w wyniku swobodnej oceny prawidłowo zgromadzonego materiału dowodowego nie mogą być podważane w postępowaniu kasacyjnym

(art. 398³ § 3 k.p.c.) i stanowią wiążącą Sąd Najwyższy podstawę faktyczną rozważań prawnych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że w niniejszej sprawie pismem przygotowawczym z 28 lutego 2022 r. interwenient uboczny wniósł o pominięcie dowodu z badań z DNA na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. (k. 168-169). Z protokołu posiedzenia jawnego z 4 marca 2022 r. (k. 172-173) jednoznacznie wynika, że sąd pierwszej instancji pominął wniosek dowodowy z badań DNA zgodnie ze złożonym wnioskiem interwenienta ubocznego, jednak nie wskazał podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Natomiast z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że sąd pierwszej instancji szczegółowo wyjaśnił przyczyny pominięcia dowodu, stwierdzając przy tym, że dowód z badań DNA był nieprzydatny do wykazania ojcostwa, gdyż zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wykazania danego faktu. Tym samym sąd drugiej instancji uznał, że zarzut naruszenia art. 235² § 2 k.p.c. mógłby zostać uznany za zasadny tylko, w sytuacji gdy sąd w ogóle nie wskazałby żadnej z przyczyn pominięcia dowodu wskazanych w art. 235² § 1 k.p.c., co w niniejszej sprawie nie miało zastosowania.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że brak wskazanej podstawy prawnej w postanowieniu wydanym w trybie art. 235² k.p.c. o pominięciu wniosku dowodowego z badań DNA przez sąd pierwszej instancji nie stanowi uchybienia procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, jeżeli w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji znalazła się ocena zarzutu apelacyjnego kwestionującego decyzję sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazał, dlaczego zbędne było przeprowadzanie dowodu z badań DNA.

W niniejszej sprawie sformułowane przez skarżącego zagadnienie nie stanowi zagadnienia nowego, niewyjaśnionego dotychczas w orzecznictwie. W związku z tym przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie ma waloru nowości i nie stanowi zagadnienia istotnego, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju prawa.

Sąd Najwyższy uznał, że nie ma innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 4 ust. 1 pkt 5, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

[SOP]

R.G.